

INFORMACE O CIZÍCH ARMÁDÁCH

VYSTŘÍDÁNÍ A PŘEKROČENÍ JEDNOTEK V DOTYKU PODLE AMERICKÝCH NÁZORŮ

Pplk. pých. Viktor Perner

Vystřídání a překročení jednotek v dotyku je pokládáno Američany jak za obrany, tak za útoku za choulostivou a obtížnou operaci, při níž je nutno velmi pečlivě zvážit výhody i nevýhody jednoho nebo druhého a pečlivě ji plánovat po všech stránkách.

Všeobecně však dávají vždy přednost, dovoluje-li to taktická situace, jak při zahájení útoku, tak během útoku překročení před vystřídáním. Přisuzují mu řadu výhod, hlavně pokud jde o použití tanků a rychlost provedení.

Tato všeobecná zásada vyplývá ovšem z toho, že Američané za druhé světové války za bojů v severní Africe, v Itálii i v Evropě měli proti sobě protivníka jen slabě vybaveného dělostřelectvem (hlavně těžkým) a ještě hůře vybaveného bojovým letectvem. Nesetkali se konečně asi s dobře organizovanou obranou, vybudovanou po stránce ženíjní, nebereme-li v úvahu Siegfriedovu linii, kde však jen 30% opevnění bylo obsazeno. Výše vyslovená zásada odpovídá plně i při dnešní doktríně způsobům boje americké armády z toho vyplývajících.

Vystřídání jednotek se provádí buď za obrany, před zahájením útoku nebo během útoku.

Při vystřídání jednotek za obrany zaujmají střídající jednotky touž bojovou sestavu, kterou měla vystřídaná jednotka.

Před zahájením útoku nebo za vystřídání jednotek 1. sledu při přechodném zastavení útoku zaujmají střídající jednotky útočnou sestavu vhodnou pro vedení útoku.

V útočném boji je prováděno vystřídání nebo překročení jednotek 1. sledu tenkrát, vyžaduje-li toho situace, jako na př. zachování tempa útoku nasazením čerstvých sil, přenesení směru hlavního úderu, využití úspěchu po prolomení hlavního pásma obrany nebo prostě tenkrát, je-li zjištěna mezera v obranné sestavě nepřítele, a konečně, jde-li o přechod z obrany do útoku.

Z toho vyplývá, že vystřídání nebo překročení jednotek 1. sledu musí navazovat na další činnost, t. j. plán útoku. Američané pokládají překročení za výhodnější než vystřídání za podmínky, že to situace dovolí. Zdůrazňují, že může dojít k „nahromadění“ jednotek v prostoru překročení, jestliže se nepříteli podaří palbami zpomalit nebo zastavit postup čelního sledu a tím způsobit značné ztráty překračovaným i překračujícím jednotkám.

K přípravě a provedení vystřídání nebo překročení je zpravidla třeba dvou nocí. V některých případech bude podle Američanů možno zkrátit tuto dobu na jednu noc. Záleží na komunikacích, terénu, nepříteli atd.

Vystřídání a překročení vyžaduje pečlivé přípravy, plánování, zachování opatření v utajení a bojových opatření. Američané jsou si vědomi, že prozrazení příprav k vystřídání nebo k překročení může mít neblahé následky, že protivník může využít nahromadění jednotek na malém prostoru a způsobit jim velké ztráty, smíchání a zmatek. Proto doporučují jako opatření k utajení příprav k vystřídání a překročení jednotek toto:

1. provádět normální průzkumnou činnost jednotkami 1. sledu, t. j. těmi, které mají být vystřídány nebo překročeny. Během střídání nebo překračování, t. j. během druhé noci, za které střídání (překračování) trvá, vystrojit průzkumné jednotky, vyslané střídajícími (překračujícími) jednotkami, odznaky jednotek vystřídávaných (překračovaných),

2. pokračovat v neztenčené míře v palbách dělostřelectva,
3. k vzdušnému pozorování (organickými letouny divisi, útvarů a oddílů) použít jen letounů z vystřídávaných (překračovaných) jednotek,
4. omezit použití vozidel na nejmenší míru, hlavně pokud jde o vozidla nově přicházejících jednotek,
5. udržovat provoz radiovou sítí vystřídávaných (překračovaných) jednotek v neztenčené míře a omezit nebo zakázat provoz radiových stanic nově příslých jednotek,
6. uspořádat systém poznávacích signálů, hesel atd. tak, aby byl společný všem zúčastněným jednotkám, a pečlivě obeznámit s tímto systémem každého příslušníka těchto jednotek,
7. plánovat vystřídání (překročení) tak, aby vždy část jednotek k němu určených byla v pohotovosti a mohlo jí být použito k odrazení útoku nepřitele.

Kromě uvedených opatření mají být provedena ještě i jiná opatření, jako předběžný průzkum obrany, palebných postavení, zákaz použití světel, opatření průvodců pro zavádění jednotek střídajících (překračujících) na místa určení a p.

Pokud jde o vlastní provedení vystřídání a překročení jednotek, americké služební knihy (Tactics and Technics) a americký vojenský časopis Military Review z dubna 1951 přináší příklady jeho provedení. Jak již bylo řečeno, počítá se, že obojí bude provedeno zpravidla ve dvou nocích. Před provedením jsou střídající jednotky soustředěny nejprve v prostorech soustředění (asi 35 až 40 km za čarou dotyku). Prostory soustředění mají vždy poskytnout možnost rozptýlení jednotek a jejich skrytí a mají z nich vycházet dobré komunikace do pásma činnosti jednotky. Vzdálenost prostorů soustředění závisí na terénu komunikací a pod., vždy však má být mimo dosah paleb nepřátelského dělostřelectva. Z prostorů soustředění jsou jednotky bez týlů přisunuty do vyčkávacích prostorů. Tyto prostory jsou ve vzdálenosti 10 až 20 km od čáry dotyku (podle terénu, nepřátelské činnosti a p.).

V uvedeném čísle časopisu Military Review jsou uveřejněny dva příklady. První z nich vysvětluje způsob provedení vystřídání za obrany pěší divise, v druhém pak je vysvětlen způsob překročení jednotek v obraně při zahájení útoku silami jedné pěší divise.

Příklad 1. Vystřídání pěší divise.

Zpravidla je vystřídání prováděno během dvou nocí. Před jeho provedením je nutno, aby štáby vystřídávaných a střídajících jednotek ve vzájemné součinnosti projednaly všechny otázky týkající se bojového zabezpečení, provádění průzkumu, určení průvodců atd.

Činnost během první noci:

Okamžitě po setmění je dělostřelectvo střídající divise zavedeno do předem vyhlédnutých palebných postavení. V případech, kdy není možno již první noc celé divisi dělostřelectvo střídající divise zavést do palebných postavení (palby nepříteli, nedostatek vhodných palebných postavení, nemožnost včasného jejich připravení a maskování a p.), je do vyhlédnutých palebných postavení zavedeno jen jedno dělo od každého dělostřelectveckého oddílu. Tímto dělem se provede zastřelení a příprava prvků střelby. Dělostřelectvo vystřídávané divise zůstává na místě až do ukončení vystřídání, odchází tedy jako poslední část této divise.

Současně s divisním dělostřelectvem, t. j. první noc, je vystřídána divisní záloha, umístěná zpravidla v prostoru za postavením divisních záloh, a ty jednotky, u nichž je vystřídání v daném čase možné. Jsou to zpravidla prapory druhého sledu pěších pluků prvního sledu.

Činnost během druhé noci:

Druhou noc jsou vystřídávány prapory 1. sledu pluků 1. sledu a divisní dělostřelectvo. Velení v pásmu obrany přebírá ihned po setmění velitel střídající divise.

Je-li střídání prováděno proto, aby střídající divise zahájila po vystřídání útok, a je-li

vystřídávaná divise určena jako záloha sboru, zůstává zpravidla její divisní dělostřelectvo ve svých dosavadních palebných postaveních a podporuje útok střídající divise svými palbami.

Jsou ovšem možné i jiné varianty provedení vystřídání. Prapory 1. sledu mohou být vystřídány prapory pluků 1. sledu střídající divise. Při zahájení útoku jsou potom tyto dva prapory překročeny. Podle Američanů má podobné řešení tu výhodu, že v okamžiku překročení je výchozí čára lépe zajištěna a nedochází ke smíchání a nahromadění různých jednotek.

Příklad 2. Překročení jednotek 1. sledu útočnou sestavou divise 2. sledu.

Provádí se za obdobných opatření bojového zajištění jako v prvním případě při vystřídání.

Překročení se provádí i s přípravou, t. j. zaujetím útočné sestavy překračujícími jednotkami za jednu noc, nebo v některých případech (za nasazení motorisovaných a obrněných divisi) v několika (2 až 4) hodinách. V tom, že překročení lze připravit a provést během jedné noci nebo v několika hodinách, spatřují Američané hlavní výhodu, převyšující nevýhody vznikající nutným, třeba i krátko trvajícím nahromaděním jednotek. Jak v příkladě uvidíme, nejde o pouhé překročení jednotek v dotyku. Prakticky jde o částečné vystřídání a částečné překročení.

Velitel divise provádějící překračování je ihned po svém příchodu odpověden za pásmo obrany překračované jednotky (divise). Umisťuje své velitelské stanoviště poblíže velitelského stanoviště překračované divise. Pak zaujímá divisní dělostřelectvo překračující divise palebná postavení, zpravidla v prostorech poblíže divisního dělostřelectva překračované divise. V dalším průběhu jsou vystřídávány nejprve záložní pluk překračované jednotky, pak záložní prapory pluků 1. sledu. Na jejich místo přicházejí pluky 1. sledu. Zůstávají proto na místě u každého pluku překračované divise oba prapory 1. sledu a divisní dělostřelectvo. Za nimi potom je zaujata útočná sestava překračující divise.

Úkolem na místě zůstávají prapory a divisního dělostřelectva překračované divise je podporovat palbou překračující jednotky a zajistit jim výhodné východiště útoku.

Před vystřídáním nebo překročením provádějí štáby obou jednotek dohovor po stránce vlastního provedení (času, použití komunikací, výměny zpráv a všech zpravodajských písemností, informace o počtech zbraní a bojové techniky vůbec, zanechávané na místě vystřídanou jednotkou, a p.). Při vystřídání platí u Američanů zásada, že se všechny zbraně v palebných postaveních ponechávají na místě, stejně tak jako střelivo, APH a p. Střídající jednotka odevzdává stejný počet zbraní, ženijního materiálu a p. již v týlu před zaujetím sestavy vystřídané jednotky.

Podle Američanů má jak vystřídání, tak překročení určité výhody a nevýhody, které závisí na situaci, terénu a úkolu.

Podle amerických názorů má vystřídání tyto výhody:

- dovoluje lepší přípravu a bojové zabezpečení v jeho průběhu,
- dovoluje použít vystřídané jednotky na jiném úseku dříve, než tomu je při překročení, poněvadž během druhé noci je celá jednotka již soustředěna v určeném prostoru,
- v době zahájení útoku nedochází k značnému nahromadění jednotek ve východišti a počet ztrát se tím snižuje.

Nevýhody vystřídání:

- během provádění vystřídání není prakticky žádná jednotka pohotova k boji,
 - vystřídání trvá dlouho.
- Naproti tomu má překročení podle Američanů tyto výhody:
- dovoluje zaujmout výhodnější útočnou sestavu, než tomu je za vystřídání,
 - je možno je provést rychle, hlavně během útoku,
 - překračující jednotka využívá palebné podpory dělostřelectva a pěchoty překračované jednotky,
 - velitel překračující jednotky, jeho štáb a podřízení velitelé mohou lépe připravit útok.

Američané dávají vždy přednost překročení před vystřídáním, mimo ty případy, kdy je třeba provést vystřídání proto, aby bylo možno použít vystřídané jednotky jinde. Vystřídání i překročení je nutno velmi pečlivě plánovat při těsné součinnosti štábů a osobním styku mezi veliteli všech stupňů a při zabezpečení dobrého a pečlivého průzkumu.

Jak již bylo řečeno, Američané nemají valných bojových zkušeností. Za druhé světové války nebyli nikdy při přípravě svých útoků vystaveni takové dělostřelecké protipřípravě, jakou dovedla připravit Sovětská armáda Němcům, na př. r. 1943 u Kurska. Proto mluví o přednostech překračování, ačkoli od tohoto způsobu zahájení útoku Sovětská armáda již dávno upustila a je prováděn jen během útoku v hloubce nepřátelské obrany, a to vždy jen rychlými (mechanisovanými nebo tankovými) vyššími jednotkami.

Pro nás vyplývají z článku tato poučení:

Zpravodajské orgány a bojový průzkum musí včas odhalit úmysl nepřítele provést překročení jednotek prvního sledu, dobu a prostor jeho provedení. Tyto zprávy musí získávat již v hloubce nepřátelské sestavy. Pozorným a pečlivým pozorováním lze zjistit dobu příprav a zahájení překročení a tím dovolit včasný a účinný zásah velitelům všech stupňů proti překračujícím jednotkám. Dosáhneme-li včasného zásahu (palbami pěchoty, dělostřelectva, zásahem letectva a j.) proti nepřátelským jednotkám shromážděným ve výchozích prostorech nebo při vlastním překračování I. sledu, můžeme mu způsobit tak značné ztráty, že to úplně ochromí jeho útočnou sestavu a morálku. Tím bude dán první předpoklad splnění úkolu obrany, t. j. zastavení nepřítele před předním okrajem obrany.

